

3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

4. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : Підручник. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Знання. – 2010. – 525 с.

О.Г. Сокіл

Таврійський державний агротехнологічний університет

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, ЯК ОСНОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Нині у зв'язку з розвитком концепції сталого розвитку усе більш актуальною стає проблема обліку шкоди природі і благам, що надаються нею безкоштовно, внаслідок чого відбувається марнотратство «природного капіталу».

Крім того, важливо брати до уваги умови життєдіяльності і шкода здоров'ю людини на рівні витрат підприємств, оскільки це може привести до непрямого збитку чи економічному занепаду (стрес, втрата часу в транспорті, нещасні випадки, патьоки, вартість зростаючої небезпеки і так далі), тобто існує проблема обліку деградації "людського капіталу" [1, с. 244-254]

К.С. Саенко відзначила, що існуюча система інформації про інноваційну і екологічну діяльність різко відстає від потреби в ній, що значно гальмує подальше вдосконалення діючого механізму екологічно сталого розвитку підприємства. Очевидно, що як для ефективності інноваційних проектів і природоохоронних заходів, так і для правильного розрахунку збитку від забруднення довкілля потрібний точний облік інноваційних і екологічних витрат і результатів інноваційної і екологічної діяльності, причому використовувати доцільно тільки такі показники, по яких ведеться достовірний облік. Таким чином, ядром облікової інформації, що відноситься до цієї проблеми, є дані бухгалтерського обліку [2].

В той же час питання екологічної і соціальної діяльності слід об'єднати в корпоративний облік сталого розвитку також з наступних причин:

- щоб отримати переваги в конкурентній боротьбі, підприємство має бути здатним довести, що його товари і послуги – нові і вищої якості, зокрема, з екологічної і соціальної точки зору;
- екологічний і соціальний облік є ключем до ефективної діяльності, інструментом реалізації концепції сталого розвитку на конкретних підприємствах;
- бухгалтерські рахунки підприємства повинні відбивати його відношення до довкілля, науково-технічного прогресу, а також вплив витрат, ризиків, зобов'язань і міри відповідальності, пов'язаних з інноваційною, соціальною і природоохоронною діяльністю, на фінансове положення підприємства;
- необхідно виявляти і розподіляти інноваційні, екологічні і соціальні витрати з тим, щоб продукція була правильно оцінена і інвестиційні рішення, що приймалися, базувалися на реальних витратах і вигодах;
- інвесторам для ухвалення інвестиційних рішень необхідно мати інформацію по еколого-соціальним заходам і витратам, пов'язаних з діяльністю підприємства [2; 3].

Виділяється число методик, інтегруючих екологічні і соціальні показники в систему національного обліку, що припускають коригування ВВП на негативні зміни в довкіллі і виснаження природних ресурсів. Нині в Україні, як і в багатьох країнах, підсумкова оцінка ВВП не відбиває наслідку виробництва, пов'язаних з дією на довкілля.

Це ставить питання про перегляд деяких економічних концепцій і показників у напрямі їх екологізації і розвиток досліджень, що враховують витрати і прибутки, пов'язані з охороною довкілля, а також отримання повнішої інформації про природні активи.

Вважаємо важливими підкреслити, що поняття екологічного і соціального обліку є неоднозначними, оскільки вони можуть бути використані в абсолютно різних сенсах. На думку С. Шальтеггера, існують два екологічні обліки абсолютно різних поглядів:

- «справжній» екологічний облік, який виходить з бачення «внутрішньо — зовнішнє», намагаючись зрозуміти вплив компанії (внутрішнє) на довкілля (зовнішнє), незалежно від яких-небудь обмежень (юридичних, наприклад). Іншими словами, мета полягає не лише в обчисленні збитку довкіллю, відображеного у власному капіталі, але і у віддзеркаленні невідшкодованого збитку від впливу організацією на довкілля з метою визначення сукупного збитку. Зазвичай у рамках цього бачення неможливо дотримуватися традиційної концепції збереження фінансового (частки) капіталу: «природний» капітал також має бути збережений.

- «помилковий» екологічний облік, який обмежується впливом екологічних зобов'язань (зовнішнє) на фінансові результати компанії (внутрішнє). Таким чином, він виходить з бачення "зовнішнє – внутрішнє". При цьому підприємство «торкнулося» довкілля тільки у рамках правил, визначених зовнішнім органом або органами управління самого підприємства відносно охорони навколишнього середовища. Такі правила передбачають адміністративні і інші санкції за їх порушення [4, с. 23-24].

Слід зазначити, що в контексті сталого розвитку спостерігається тенденція до асиміляції бухгалтерського обліку з іншими бізнес-процедурами (системним аналізом, оцінкою бізнесу і тому подібне), до вступу економічного і соціального аспекту і, таким чином, ширшого розуміння бухгалтерського обліку.

Тому назріває необхідність введення нової системи обліку на додаток до існуючої структури, яка б враховувала перераховані чинники. Такий облік об'єднає в собі соціальний і екологічний і називатиметься бухгалтерський облік сталого розвитку.

1. *Richard J. Comptabilité générale. Système français et normes IFRS / J. Richard, C. Collette. - 8e édition. - Paris: Dunod, 2008. - 650 p.*

2. *Саенко К. С. Инновационная и экологическая-деятельность в системе бухгалтерского учета предприятий: постановка проблемы и ее развитие/ К. С. Саенко// Экономический анализ: теория и практика, 2009. – №28 (157). – С. 51-55.*

3. *Бородин А. Механизмы реализации эколого-экономического управления предприятием/ А. Бородин// Проблемы теории и практики управления. - 2006. - № 6. - С. 112-123.*

4. *Ришар Ж. Типы бухгалтерского учета окружающей среды / Ж. Ришар, В. Г. Широбоков, Ю. В. Алтухова // Международный бухгалтерский учет. - Москва. -2009. - № 4 (124). - С. 15-25.*

С.М. Співак

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Забезпечення стабільного розвитку підприємства та ефективного функціонування фінансово-господарського комплексу регіону в умовах повного розрахунку з врахуванням усіх виробничих формувань не можливе без впровадження нового організаційно-економічного механізму ефективного функціонування підприємства. Сталий розвиток економіки регіону передбачає стабільність функціонування усіх підприємств та організацій, виробничої і невиробничої сфер та підвищення їх ефективності.

Проведені дослідження демонструють відсутність тісного взаємозв'язку між